

EDITORIAL

Suklan ang nagkagrabeng pasismo batok sa katawhang Pilipino

Daw mga irong buang ang mga armadong pwersa sa estado sa walay puas nga pag-atake sa katawhang Pilipino ilalum sa mas brutal nga terorismo sa rehimeng US-Marcos. Labaw nga nagkabangis ang maong gyera sa desperasyong pahilumon ug paralisahon ang lain-laing porma sa pagsukol sa katawhan aron hatagag dalan ang mas grabeng porma sa pag-pangdaugdaug, pagpahimulos ug pagpangawkaw.

Sa kabanikanhan man o kasyudaran, padayon ang pasistang pag-panghasi sa mga elemento sa Armed Forces of the Philippines (AFP) ug sa Philippine National Police (PNP). Dili man deklarado, nagatunhay karon ang balaod militar sa Pilipinas. Nagharihari ang AFP ug PNP ug kaylap ang terorismo sa estado sa tibuok nasud.

Kapin 100 ka batalyon sa mga sundalo ang nakakatag sa kabanikanhan, ilabina sa mga barangay kung asa nakigbisog ang masang mag-uuma alang sa tinuod nga reporma sa yuta. Lakip sa maong mga operasyon ang pag-hamlet sa mga barangay, pagkontrol sa paggawas-sulod sa mga tawo, pagblokeyo sa pagkaon ug uban pa.

Ginakonsentrahan sa AFP ang mga lugar nga adunay nakabarog o planong ekspansyon sa mga minahan, plantasyon o proyektong pang-

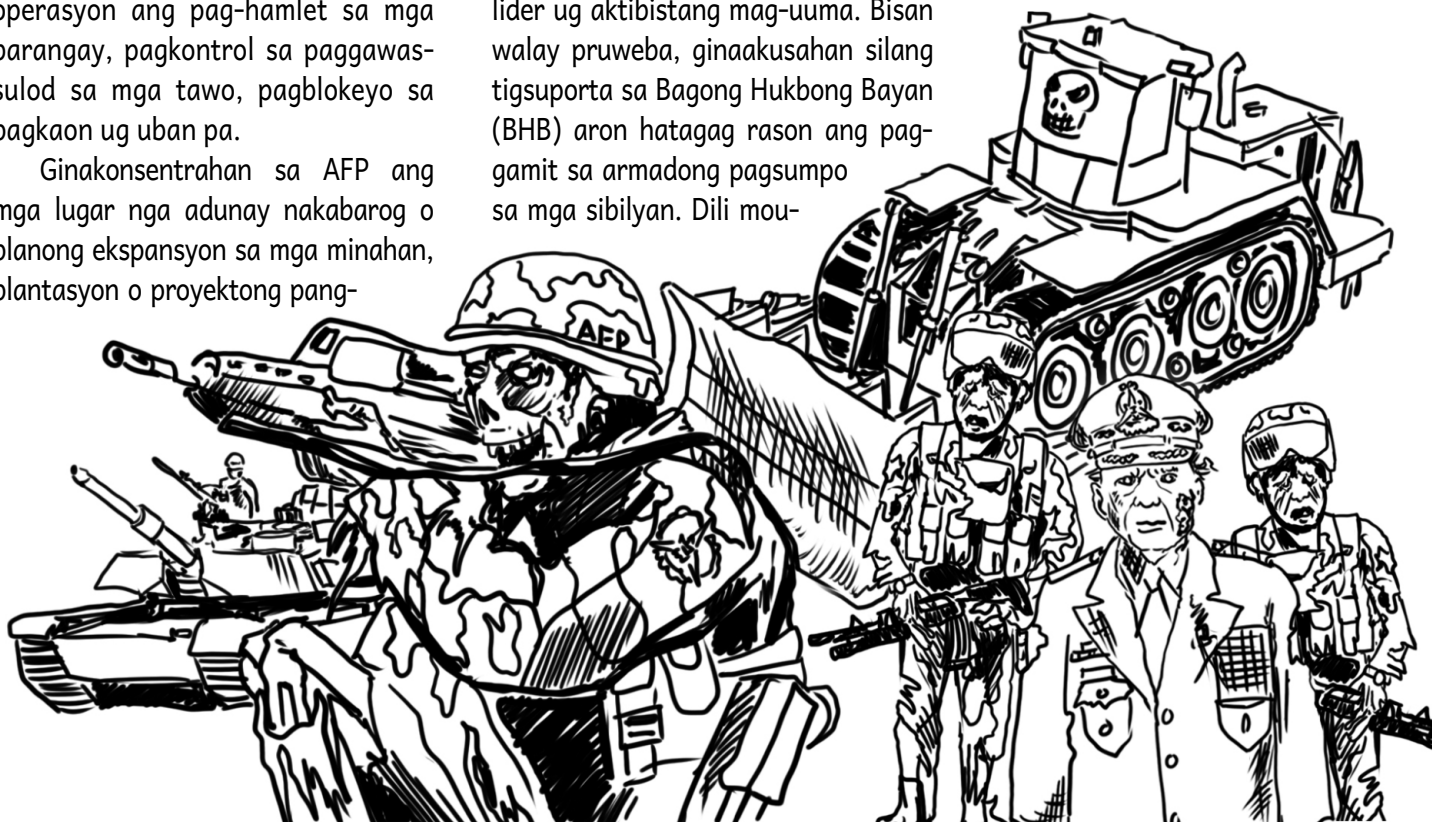
imprastruktura nga gipanag-iyahan sa mga langyawng kapitalista o ginapondohan sa langyawng pautang. Ginagamit karong modelo ang mini nga programang “Peace Economy” ni Sara Duterte sa Paquibato district, Davao City kung asa gidumog sa binatalyong armadong pasista ang mga komunidad aron sumpuon ang pagsukol sa masa, lukmayon sila sa mga pakitang-tawong mga programang “panginabuhian” samtang ginailog ang ilang yuta sa mga plantasyon sa saging, kape, *oil palm* ug uban pa.

Target sa pagpanumpo sa mga operasyong militar sa AFP ang mga lider ug aktibistang mag-uuma. Bisan walay pruweba, ginaakusahan silang tigsuporta sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) aron hatagag rason ang paggamit sa armadong pagsumpo sa mga sibilyan. Dili mou-

bos sa 96 ang biktima sa pagpamatay, lakip ang upat ka bata, sukad nga milingkod si Marcos. Lakip dinhi ang walo ka mag-uuma nga gipatay sa Negros niini lamang Mayo 21-27.

Dugang sa walag-too nga kaso sa pagpamatay mao ang pagpamig-ot, pagdagit ug pagtorturyur sa mga mag-uuma, pagkidnap sa mga bata ug puya (sama ni Baby Rhea ug Baby Marx), pagpamig-ot sa pamilya sa mga ginaakusahan rebolusyonaryo, ug uban pang hugaw nga taktika ilalum sa kampanyang “pagpasurender” sa AFP sa mga sibilyan, nga tataw nga paglapas sa mga tawhanong katungod ug bisan sa mga prosesong ligal nga ginatagda sa reaksyunaryong balaod.

Sa kasyudaran, padayon ang pagpamig-ot sa mga progresibo ug demokratikong unyon, kahugpungan sa mga semi-proletaryado ug kabus,

mga organisasyon sa kabatan-onan, magtutudlo, kababayan-an, mamumu sa panglawas ug uban pa. Sama sa kabanikanhan, ginaakusahan sila sa AFP nga nagasuporta sa armadong rebolusyon. Ang mga pabrika, komunidad, kampus, bisan ang mga upisina ginaputakte sa mga sundalo ug pulis sa tinguhang tiktikan ug hadlukon ang katawhan.

Sa kabanikanhan man o kasyudaran, ginapapha sa AFP ang kalainan sa mga kombatan sa mga sibilyan aron hatagag pangatarungan ang armadong pagpamig-ot sa mga aktibista ug paggamit sa armadong kabangis sa pagsumpo sa mga demokrati-kong katungod. Ang mga lider ug aktibong myembro sa mga organisasyon, lakip na ang ilang mga pamilya, ginasubaybayan, ginapig-ot ug pugos nga “ginapasurender” bisan og wala silay giatubang nga unsamang kaso.

Nagkadaghan karon ang mga kaso sa desaparesido—kadaghanan mga aktibista, organisador o lider-masa nga ilegal nga gidagit sa mga armadong ahente sa estado. Sikreto silang ginapriso ug ginapailalum sa grabeng tortyur—pisikal ug mental—aron isurender nila ang ilang prinsipyo sa pag-alagad sa katawhan ug balion ang ilang paghukom nga mosukol alang sa demokrasya ug kagawasan. Ginapagawas nga “misuren-

der” ang mga nabali samtang ang mga nagpabiling lig-on ginadayunan sa pagpatay—sama sa pagdagit ug pagpatay bag-o lang sa mga konsultant sa NDFP sa Negros ug Bohol—hingpit nang giwala.

Ang kamot-nga-puthaw nga paghari ni Marcos nakapadron sa pagharing militar sa amahan niyang diktador niadtong 1972-1986. Hugot kaayo ang pagsuporta ug pagsulsol sa imperyalismong US sa pasistang paghari ni Marcos pinaagi sa pagbubu og mga armas ug ayudang militar, subay na usab sa ekonomikanhon ug pulitikanhong interes sa US sa nasud ug sa rehiyong Asia-Pacific.

Ang pagpangatake sa mga pasistang sundalo ug pulis sa mando ni Marcos nag-alagad sa pagpabilin sa madaugduagon ug mapahimuslanong sistema sa katilingban, pagpalapad sa ekonomikanhong interes sa mga agalong yutaan, dagkung burgesyang kumprador ug kasosyong langyawng kapitalista, ug pagpanalipud sa dunot ug puno-sa-korapsyon nga paghari sa pamilyang Marcos. Samtang nagpakatagbaw sa pagpaadunahan sa poder si Marcos, mga alipures nga dagkung burukrata-kapitalista ug ginapaburang negosyante, walay katapusan ang pag-antus sa masang mamumu, mag-uuma ug uban pang anakpawis, ingonman ang mga petiburges

nga gagmayng empleyado, estudyante ug uban pang kabus nga sektor.

Kinahanglang lig-ong manalipud ang katawhang Pilipino ug kusganong suklan ang walay puas nga pagpangatake sa mga irong buang nga armadong ginsakpan sa pasistang rehimeng US-Marcos. Kinahanglang labaw pang pakusgon ang ilang organisadong han-ay ug paligonon ang ilang determinasyong panalipdan ang ilang mga demokrati-kong katungod batok sa pagharing militar ug pagsabwag og terorismo sa estado. Kinahanglang walay kapoy nga idokumento ug ibutyag ang mga kaso sa paglapas sa tawhanong katungod ug internasyunal nga makitawhanong balaod ug ang mga bakak sa AFP aron tabunan ang ilang mga krimen. Pakusgon ang singgit nga Hustisya! alang sa tanang biktima sa pasistang pagpatay ug pagpangabuso sa mga sundalo ug pulis ni Marcos. Tukuron ug labaw pang pakusgon sa sulod ug gawas sa nasud ang mga sentro alang sa pagpanalipud sa tawhanong katungod.

Ang walay gintang nga teroristang pagpangatake sa mga armadong ginsakpan sa estado labaw nga nagsugnod sa kasuko sa katawhang Pilipino sa papet, pasista ug paantus nga rehimeng Marcos. Sa kabanikanhan ug kasyudaran, padayon nga gakatukmod ang masa nga mosalmot sa hukbong bayan isip ilang bugtong pamaagi sa pagdependensa sa ilang kaugalingon.

Kinahanglang dugang palapdon ug pakusgon ang BHB ug labaw pang pakusgon ang armadong pakigbisog aron panalipdan ang kinabuhi ug panginabuhian sa masa. Lunsaron ang mga taktikal nga opensiba aron silutan ang kriminal nga mga sundalo ug pulis nga nagpaluyo sa mga pagpatay ug uban pang kaudat sa masa. Kinahanglang sakmiton ang mga armas sa mga pasista aron arman ang nagkadaghang katawhan nga nagtinguhang mosukol, pakusgon pa ang hukbong bayan, ug ias-dang ang rebolusyonaryong pakigbisog sa katawhan alang sa katilingbanong kalingkawasan ug tinuod nga nasudnong kagawasan. AB

 <p>Bolyum LIV Ihap 11 Hunyo 7, 2023</p> <p>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2 style="text-align: center;">Unod</h2> <p>Editorial: Suklan ang nagkagrabeng pasismo batok sa katawhang Pilipino 1</p> <p>Atake sa AFP: 25 ka biktima sa 2 ka linggo 3</p> <p>Magun-ubong epekto sa pagpamomba 4</p> <p>Mamumuong may ikasukol 5</p> <p>Ibalik sa trabaho ang Wyeth-Nestlé 145! 6</p> <p>Mga protesta 6</p> <p>Sa mubong pagkasulti 7</p> <p>Pag-antus sa pribatisadong kuryente 8</p> <p>Twisyon sa kolehiyo, padayong misaka 9</p> <p>G7, pagsulsol og gyera sa Asia-Pacific 10</p> <p>2 tropa sa 91st IB, napatay sa isnayping 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
 ang.bayan@cpp.ph	 @angbayan_1969

Pag-atake sa AFP: 25 biktima sa 2 ka semana

Napulo ang gipatay, 13 ang ilegal nga giaresto ug duha ang gidagit sulod lamang sa duha ka semana nga pagpangatake sa Armed Forces of the Philippines (AFP). Mag-uuma ang siyam sa gipatay ug usa ang samarong Pulang manggugubat.

Sa Camarines Norte, gigapos ug gitortyur ayha gipatay sa 9th IB si Romeo Agua, 42, nga residente sa Barangay San Jose, Panganiban niadtong Mayo 15. Si Agua ang ika-16 nga biktima sa pagpatay sa Bicol sukad nga makalingkod sa pwesto si Ferdinand Marcos Jr.

Sa Negros Oriental, giatake ug giistraping sa 16th Scout Ranger Company ang balay sa pamilyang Babor sa Amumuyong, Barangay Trinidad, Guihulngan City niadtong Mayo 20. Nasamdan dinhi si Antonio Babor, 77, ug anak niyang si Julielen Babor, 27. Imbes nga tambalan o ipaospital, gipatay sila sa mga sundalo.

Sa susamang adlaw, giatake ug gipaulanan og bala sa 62nd IB ang balay sa pamilyang Ramirez sa Sityo Napiluan, Barangay Quintin Remo, Moises Padilla sa Negros Occidental. Nasamdan sa insidente ang Pulang manggugubat nga si Alvin Bayno (Ka Dagger). Imbes nga dapatan og unang tambal, tinuyo siyang gipatay sa mga sundalo. Kadungan niini gipatay ang mga sibilyang silang Evelyn Meren, Julieven Ramirez—magtiayong tag-iya sa balay—ug ilang katagibaryo nga si Ruben Obidas.

Usa pa ka sibilyan ang gipatay sa 15th IB niadtong Mayo 21 sa Sityo Bajay, Barangay Caliling, Cauayan. Padulong ang mag-uumang si Gusting Mapos sa iyang umahan dihang nasugat ug gipusil siya sa mga sundalo bandang alas-3:30 sa hapon.

Pipila ka adlaw human niini, gidakop sa 15th IB si Jonel Bayno, 27, ug residente sa Barangay Manlucahoc, Sipalay City. Nakita na lang ang iyang patayng lawas sa Crossing Tanduyay, Barangay Camindangan niadtong Mayo 25. Gidakop usab sa militar si Rogelio Lacton,

residente sa Barangay Camindangan. Nakit-ang patay sa Sityo Sadlum sa maong barangay niadtong Mayo 27.

Sugod Abril 23 pa gilunsad sa 15th IB ang nakapokus nga operasyong militar sa Cauayan ug Sipalay City. Langkub sa mga operasyon ang dili moubos sa 46 ka sityo sa pito ka barangay sa lungsod sa Cauayan, samtang ginauting kay niini ang pito ka sityo sa Barangay Camindangan, Sipalay City.

Pag-aresto. Giatake sa gitapo nga pwersa sa mga pulis ang balay ni Adolfo Salas Sr sa Purok 5, Barangay Tubod, Candijay, Bohol niadtong Mayo 25. Giuting kay ang iyang balay gamit ang usa ka *search warrant* ug gipagawas nga nakuhaan og pistolang kalibre .45 ug usa ka kalibre .38, daghang bala ug usa ka granada. Kabahin si Salas sa nagtukod sa pangprubinsyang balangay sa Kilusang Magbubukid ng Pilipinas nga Hugpong sa mga Mag-uumang Bol-anon (HUMABOL-KMP).

Niadtong Mayo 14, ilegal nga gidakop sa 11th IB ang bag-ong panganak nga si Miralyn Fortunado ug asawa niyang si Rani Casilao sa Barangay Talalak, Santa Catalina, Negros Oriental. Gidala sila sa hedkwarters sa 11th IB sa Barangay Salag, Siaton. Didto, gipugos si Casilao nga “makigtinabangay” ug magsilbing giya sa operasyong kombat sa militar.

Detensyon. Napulo ka residente, lakip ang mga bata ug tigulang ang ilegal nga gidetine niadtong Mayo 17 sa Sityo Undol, Barangay Talalak, Santa Catalina, Negros Orien-

tal. Gibawalan sila nga mogawas, magtrabaho sa ilang umahan ug mag-atiman sa ilang mga hayop. Ayha niini, nagpaulan og bala ang mga sundalo sa lugar. Gipunting sa mga sundalo ang ilang kasuko sa mga sibilyan human ang pagkamatay sa duha ka sundalo niadtong Mayo 16 sa usa ka mis-engkwentro tali nila ug sa mga pulis sa maong barangay.

Pagdagit. Gidagit sa mga elemento sa 501st IBde sa AFP silang Cedrick Casaño ug Patricia Nicole Cierva, mga organisador sa mag-uuma ug kabatan-onan, sa Barangay Cabiraoan, Gonzaga, Cagayan niadtong Mayo 18. Human ang kapin tunga sa bulan nga sikretong pagdetine ug sikolohikal nga gitortyur, gipresenta silang mga “misurender nga manggugubat” niadtong Hunyo 2 sa Barangay Bangag, Lal-lo.

Si Cierva kanhing lider-estudyante sa University of the Philippines-Manila ug kanhing upisyal sa mga konseho sa mga estudyante sa tibuok UP system. Si Casaño kanhing estudyante sa Polytechnic University of the Philippines. AB

Magun-ubong epekto sa pagpamomba sa AFP sa kinaiyahan ug mga komunidad

Dili malilong ang magun-ubong epekto sa paturagas nga pagpamomba ug pagpanganyon sa Armed Forces of the Philippines sa kinaiyahan ug mga sibilyang komunidad.

Lakip dinhi ang pisikal nga kadaut sa palibot, pagkausab sa ter Reyn ug pagkaguba sa *habitat* o pagtunhay sa mga *wildlife*, polusyon sa hangin ug tubig, kasaba, pagtampo sa *greenhouse gas emissions* nga hinungdan sa pag-init sa planeta. Pagkaguba usab sa mga panimalay, umahan, ug peligro sa kinabuhi ang pipila sa ibunga niini sa mga sibilyang komunidad ug populisadong lugar. Ginatukmod niini ang pagbakwit sa mga residente sa ilang mga komunidad ug ngadto sa mga nagdasok ug walay kasiguruhang mga sentro sa ebakwasyon.

Sa usa ka porum nga gipasiugdahan sa grupong Kalikasan People's Network for the Environment (Kalikasan PNE) niadtong Mayo 24, gihisgutan sa mga aktibistang maki-kinaiyahan ang mga partikular nga epekto niini sa pipila ka yaweng *biodiversity area* sa nasud.

Sa taho sa grupo, dili moubos sa pito ka nag-unang biodiversity area ug mga reserbang kalasangan ang gibutang sa peligro sa pagpamomba ug pagpanganyon sa AFP gikan Hunyo 2022 hangtud sa kasamtangan. Sa kinatibuk-an, dili moubos sa 62 ka *endemic species* ug kapin tunga sa milyong ektarya nga ya-

weng *biodiversity area* ang apektado sa maong panahon. Langkub sa taho sa grupo ang mga bukid ug kalasangan sa Bukidnon, Cagayan, Kalinga, Occidental Mindoro, Oriental Mindoro, Negros Occidental ug Negros Oriental.

Dugang dinhi ang paghulog sa AFP og duha ka bomba gamit ang usa ka *drone* sa Mt. Katarugan sa Barangay Lobo, Cantilan, Surigao del Sur niadtong Mayo 11. Dinhing dapita makita ang lasang nga Cabitoonan, kung asa nanimuyo ang dili moubos sa 23 ka *species* sa *endangered* nga kahoy.

Gihisgutan usab sa porum ang kadaut nga dala sa pagpamomba ug pagpanganyon nga ginalunsad sa mga *war game* tali sa US ug Pilipinas. Sa unang katunga sa tuig, tulo ka war games na ang gilunsad sa soberanong teritoryo sa Pilipinas nga nagpahigayon og *live-fire exercises* o pagpabusikad og lain-laining klaseng bomba nga hulga sa ekosistema sa kalasangan ug kagatan. Lakip dinhi ang Balikatan *exercises* niadtong Abril 11-18, nga gisundan sa Kasangga *exercises* kauban ang Australia ug sa bag-olang nagsugod nga *naval drills* sa Bataan kauban ang US ug Japan.

Dili mahulipan nga kadaut

Gikan 2017 hangtud 2022, mikabat sa kapin 591 ang gihulog nga bomba sa AFP, 589 ka pagpanganyon ug 74 ka hugna nga pagpang-istraping. Narekord ang mga insidente sa mga bukid ug lasang sa Bukidnon, Cagayan, Kalinga, Samar, Panay ug sa mga prubinsya sa Mindoro, Negros, Surigao, Agusan, Davao, Cotabato, Lanao ug Maguindanao. Daghan sa maong mga insidente ang wala nabutyag sa publiko. Sa pipila nga giangkon sa AFP, gihulagway ang mga pagpamomba isip "close air support" bisan og mas sagad nga gakauna kini kaysa ilang tropa sa kayutaan.

Usa dinhi ang magun-ubong pagpamomba sa Saldab Complex niadtong Nobyembre 2, 2021, kung asa miulbo ang dakung kalayo sa ibabaw sa usa ka bukid sa Gabunan, Barangay Dumalaguin, Impasug-ong, Bukidnon. Ang maong kalasangan kanhi nang ginapadeklarang protektado tungod kay kasikbit kini sa protektadong Mt. Kitanglad Range. Nag-silbi kining kasumpay nga *habitat* sa *endemic* nga *species* sa mga langgam, lakip ang Philippine *eagle*.

Sa Panay, nagbilin og dakung *crater* ang bombang gihulog sa militar niadtong Disyembre 2021. Ang mga bangag sa lupa nga duul sa mga umahan may gilapdong 20 feet ug kalalumon nga 15 feet. Nagbunga og troma sa mga residente ang pagpamomba ug pagpanganyon.

Ang pinakabrutal ug pinakalapad nga kampanyang pagpamomba mao ang pag-atake sa AFP sa Marawi City niadtong 2017. Kapin 1,000 katawo ang nataho nga napatay, ug gibananang mokabat sa P17 bilyon ang kantidad sa nagubang kabtangan ug imprastruktura. Hangtud karon, wala pa gihapon nakauli ang kapin 80,300 ka katawo o 16,070 ka pamilya nga nagdasok sa mga *evacuation center*. Gibanabanang mokabat sa P5 bilyon ang giusik-usikan sa gubyerno aron pulbuson ang syudad. AB

Mamumuong may ikasukol:

Pagdepensa sa unyon kontra dispersal sa Wyeth

Sa 64 ka tuig nga pagtunhay sa unyon sa Wyeth, lain-lain pakana ang gihimo sa kapitalista aron bawion ang napadaug nga mga benepisyo sa mga mamumuo. Nahimong usa sa modelo ang Wyeth Philippines Progressive Workers' Union (WPPWU) sa mga mamumuo sa nasud tungod sa naabot sa pagsukol niini alang sa dugang-suhulan, benepisyo ug regularisasyon. Gani, ayha ang pagtangtang sa 140 ka mamumuo niadtong Mayo 18, napanghingusog pa niini nga himuong regular ang 30 ka mamumuong kontraktwal.

Matud kang Debie Faigmani, lider sa WPPWU, dugay nang nadungog ang balita nga adunay mahitabong pagpanangtang sa pabrika mao nang naghango sila nga magig-istorya sa kumpanya. Wala sila giatubang sa maneydsment ug gisirad-an na hinuon ang pabrika niadtong Mayo 15-17 alang kuno sa "extensive cleaning." Dihang misulod sila niadtong Mayo 18, giatngan sila sa pultahan, wala gipasulod, ug giistorya na lang dihang nanghingusog ang unyon nga atubangon sila. Dinhi lamang gipahibalo sa maneydsment ang pagtangtang sa 140 ka mamumuo. Kanila, 125 ang *rank-and-file* (lakip ang 10 ka upisyal sa unyon), 14 ka ang superbisor ug usa ka manedyer.

Pagpalit sa Nestlé ug serye sa mga ilegal nga pagpanangtang

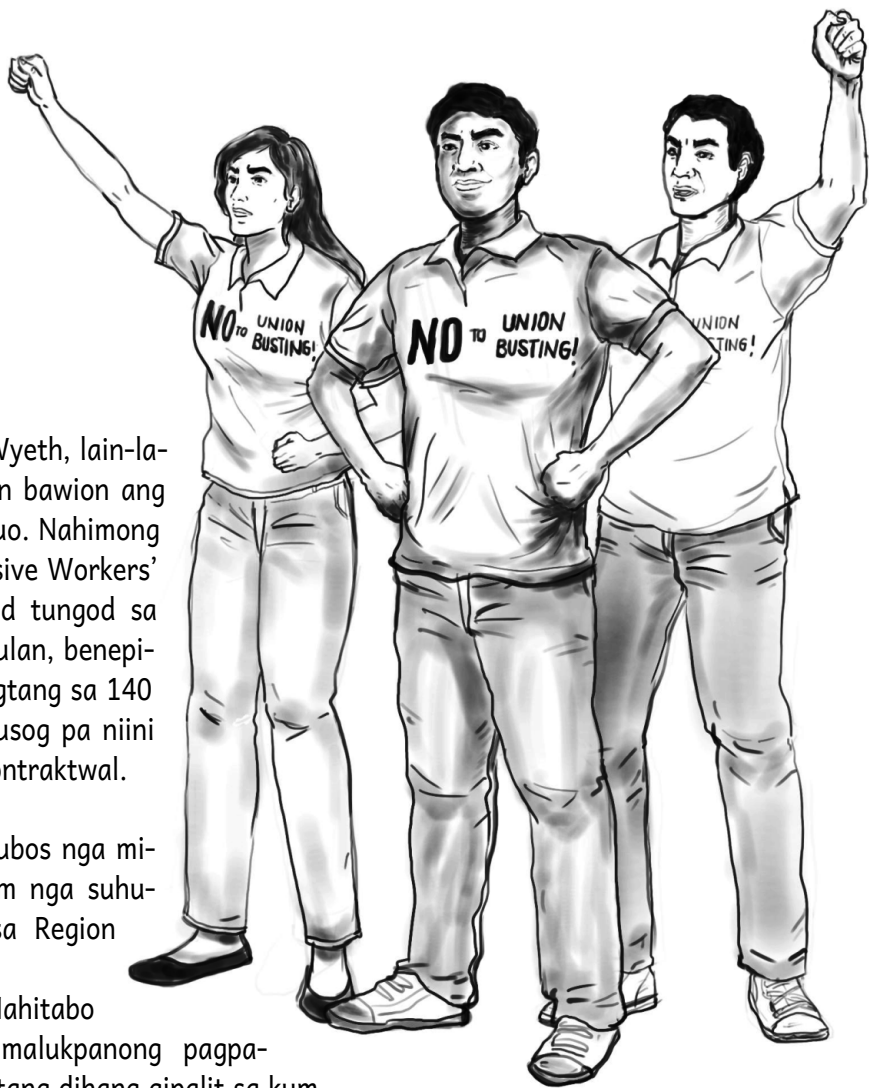
Ang Wyeth Nutrition Inc. Philippines usa ka kumpanya nga nagahimo og gatas pangbata sama sa Bonakid, Promil, Bonamil ug S26. Nag-opereyt ang Wyeth Philippines niadtong 1964 sa Makati City isip unang planta sa gatas sa Pilipinas. Pagka 1992, gibalhin ang pabrika niini sa Canlubang, Laguna aron mamaksimisa sa kapitalista ang polisiya sama sa kontraktwalisasyon nga gilata sa Herrera Law ug Wage Rationalization nga nagtakda sa

mas ubos nga minimum nga suhulan sa Region IV.

Nahitabo ang malukpanong pagpanangtang dihang gipalit sa kumpanyang Amerikano nga Pfizer ang Wyeth Nutrition niadtong 2009. Miabot sa halos 7,000 ka mamumuo ang gitangtang sa lain-laing pabrika sa Pfizer ug Wyeth sa tibuok kalibutan. Gisugat kini sa kapin 20 ka piket protesta sa WPPWU aron masiguro ang pagpabilin sa mga mamumuo sa kumpanya ug panalipdan ang nauna nang mga kadaugan sa unyon.

Tuig 2012, gipalit sa Nestlé sa Pfizer ang tibuok Nutrition Division niini sa kantidad nga \$11.85 bilyon. Gitawag kining pinakadakung pagpalit sa Nestlé sa usa ka kumpanya sa kasaysayan niini. Sa pagpalit niini sa kumpanya, nahakop sa Nestlé ang 85% bahin sa merkado sa gatas pangbata nga gunit sa Wyeth. Sa China, pananglitan, 4% lamang ang bahin sa Nestlé sa merkado sa gatas pangbata kumpara sa 8% bahin sa Pfizer. Ikaduha karon ang China sa pinakadakung merkado sa Nestlé sa tibuok kalibutan, ug pangpito ang Pilipinas.

Taliwala sa krisis sa ekonomiya tungod sa malukpanong *lockdown*,

nagpabilin pa gihapon isip usa sa pinakadakung korporasyon ang Nestlé sa Pilipinas niadtong 2021. Kini adunay ₱134.2 bilyon nga kinatibuk-ang rebenyu ug ₱133.9 netong halin. Midaku pa ang kita niini niadtong 2022 ngadto sa ₱164.4 bilyon.

Pagpalagpot isip pakana sa pagbungkag sa unyon

Ikatulo na ang nahitabong dakung pagpanangtang niadtong Mayo 18 nga giatubang sa mga mamumuo sukad nga napalit sa Nestlé ang kumpanya. Niadtong 2014, gitangtang ang 87 ka mamumuong kontraktwal bisan anaa sa abereyds nga walo ka tuig na silang nagtrabaho sa kumpanya. Niadtong 2021, 21 ka regular nga mamumuo usab ang gitangtang sa kumpanya.

"Naila na namo ang Nestlé nga nagalapas sa mga balaod sa pamuo, wala nagatuman sa mga kasabutan ug CBA, bangis nga gapamungkag sa mga welga, ug gapangpatay sa lidermamumuo. Binilyon ang kita niini sa

Sundi sa panid 6

Ibalik sa trabaho ang Wyeth-Nestlé 145!

SUNUD-SUNOD NGA PROTESTA ug aktibidad ang gilunsad sa mga mamumuo sa Wyeth-Nestlé ug ilang mga tigsuporta aron iduso ang pagbalik sa 140 ka mamumuo nga iligal nga gitangtang sa kumpanya niadtong Mayo 18 ug lima pa ka mamumuong una nang gitangtang.

Nagprotesta niadtong Mayo 30 ang mga myembro sa Wyeth Philippines Progressive Workers Union (WPPWU) atubangan sa Nestlé Cabuyao Factory ayha miadto sa Halang, Calamba, Laguna alang sa pagdungog sa National Conciliation and Mediation Board sa Calabarzon. Giatol ang protesta sa ika-tulong pagdungog sa "notice of strike" nga gisumite sa unyon. Kauban nila sa protesta ang mga grupo sa kabatan-onan, tawong simbahan, ubang unyon ug mamumuo, pederasyon, sentrong unyon, migrante ug artista. Lakip sa ilang panawagan ang pagpabalik sa trabaho sa mga mamumuong una nang gisisante niadtong Abril.

Samtang, gisumite sa Makabayan Bloc ang House Resolution 1067 niadtong Mayo 31 sa kongreso. Laraw niining imbestigahan ang dili makatarungang "cost cutting ug restructuring strategy" nga ginagamit sa Nestlé aron hatagag rason ang malukpanong pagpanangtang.

Nakaangkon ang unyon sa Wyeth ug suporta ug pakighiusa gikan sa mga sama niining unyon sa Nestlé sa Cagayan de Oro City ug Lipa City, Batangas. Niadtong Mayo 26, nagsulat ang maong mga unyon sa Nestlé aron iduso ang pagbalik sa sama nilang mamumuo sa trabaho. Giduso nila sa maneydsment sa Canlubang nga ipatuman ang gipanghinambog sa kumpanya nga palisiya sa abli nga negosasyon ug dayalogo aron protektahan ang mga katungod sa nagatrabaho dinhi.

Gikan sa panid 5

matag tuig, apan tungod sa pagkahakog andam silang maghatag kada-ut sa gatasan ka mamumuo ug ilang mga pamilya," pamahayag ni Bong Labog, lider sa Kilusang Mayo Uno.

Nabantog ang Nestlé sa tibuok kalibutan sa mga paglapas sa mga katungod sa pamuo. Gani, duha ka lider-union na ang gipatay sa Nestlé sa nasud ug daghan pa sa South America.

Tin-aw sa mga mamumuo nga ang laraw sa mga iligal nga pagpanangtang mao ang pagbungkag sa unyon. Matud kang Romy, usa sa mga natangtang nga upisyal sa unyon niadtong 2021: "Usa ka dakung lakang kini tungod kay gusto nilang mapadaku ang tubo. Kung mogamay ang ihap sa mga regular ug gipulihan og kontraktwal, buut pasabot, mas daku ang ganansya sa kumpanya tungod kay mas gamay ang suhol sa mga kontraktwal kumpara sa mga regular."

(Sa inisyal nga kalkulasyon sa mga mamumuo niadtong 2019, bisan og layong mas taas ang ginasu-

hulan sa mga mamumuo sa Wyeth sa *minimum wage* sa Region 4-A, miabot pa gihapon sa 800% ang tantos sa pagpahimulos kanila. Ang ginadawat nilang inadlawan katugbang lamang sa usa ka oras ug unum ka minutong pagtrabaho sa pabrika. Ang kantidad sa gidaghanon sa produktong gimugna nila sa nahabiling unum ka oras ug 54 ka minuto kita na sa Wyeth-Nestlé.)

Mahinungdanong pagsukol

Alang sa WPPWU, mamahimong ginahimo lamang silang modelo sa mga kapitalista alang sa mas grabe pang atake sa kalihukan sa mamumuo. Busa, mahinungdanong pagsukol kini tungod kay gawas sa panginabuhian sa ilang pamilya pagsukol usab nila ito alang sa sama nilang mamumuo.

Dugang pa ni Faigmani, "wala man hinuon kami mahadlok nila, karong ila naming gitangtang sa trabaho, mas labaw nga wala kami laing mahimo kundili ipakigbisog ang among katungod." AB

Ibasura ang MIF. Niadtong Mayo 31, gitubag og protesta sa mga progresibong grupo, sa pagpasiugda sa Bagong Alyansang Makabayan, ang pagratsada sa Maharlika Investment Fund sa senado. Gilunsad nila ang protesta atubangan sa Bangko Sentral ng Pilipinas sa Maynila aron babagan ang paggamit sa gipaningkamutang pensyon ug kontribusyon sa mga mamumuo ug empleyado sa maanomalyang MIF.

Planong welga sa Paperland.

Nagpadayag og *notice of strike* (NoS) ang mga mamumuo og Paperland Inc niadtong Mayo 26 human ma-*deadlock* ang negosasyon alang sa *collective bargaining agreement* (CBA) niini alang sa tuig 2022-2025. Nagdesisyong magwelga ang mga mamumuo human gidumilian sa maneydsment ang tanang pangayo nga dugang probisyon sa ekonomiya ug pulitika sa ginahimong CBA.

Pagbatok sa kwari sa Silay.

Nagpiket ang mga mag-uuma sa Silay City niadtong Mayo 19 atubangan sa Provincial Environment Management Office (PEMO) sa Bacolod City aron ipanawagan ang pagpahunong sa mga operasyong kwari sa ilang syudad. Nakigdayalogo usab sila sa mga upisyal sa PEMO nga nagsaad nga mobisita ug paimbestigahan ang kwari.

Ungka, imbestigahan.

Nagpiket niadtong Mayo 24 atubangan sa Ungka Flyover ang lain-laing progresibong grupo sa pagpanguna sa Bayan-Panay kauban ang mga mamumuo, sektor sa transportasyon, mga tawong simbahan, ug mga propesyunal aron ipanawagan ang imbestigasyon ug pagpanubag sa mga nagpaluyo sa palpak ug maanomalyang konstruksyon sa kalsada.

770

ka mag-uuma sa tubo sa Batangas ang nakadawat sa unang **₱10,000** ayuda gikan sa DSWD human giduso ni Rep. Arlene Brosas sa Gabriela Women's Party ug liderato sa Kongreso.

Lakip sila sa mga nawad-an og panginabuhian tungod sa pagsirado sa asukarera sa CADPI.

₱1.11 T

ang **nadugang sa utang** sa Pilipinas sa unang tuig sa rehimenng Marcos Jr.

Sa karon, anaa na sa **₱13.91 trilyon** na ang kinatibuk-ang utang sa nasud.

700

ka empleyado sa **Duty Free Philippines** ang pagasipaon tungod sa iskemang "right-sizing" sa estado.

Matud sa mga mamumuo, naghulga kini sa pribatisasyon sa kumpanya.

104,117

ihap sa mga residenteng apektado sa kadaut sa **Bagyong Betty** sa Pilipinas niadtong Mayo 31.

Gikan sa: *NDRRMC*

\$100 milyon

pautang sa **World Bank** aron ablihan ang **26 ka yutang kabilin** sa Mindanao sa pagpangilog sa langyaw ug lokal nga mga kumpanya sa ngalan sa kalambuan.

50 Milyon

katawo ang pugos nga ginatrabaho ug ginaila nga mga "modernong ulipon."

Kapin tunga kanila makita sa 20 pinakaadunahang nasud.

Gikan sa: *Walk Free Foundation*

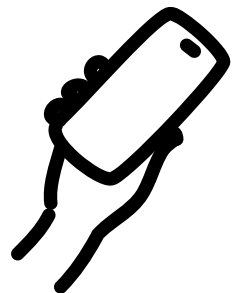
₱13.8 bilyon

giusik-usikan sa AFP nga pondo sa katawhan sa pagpalit og mga helikopter nga **T129B ATAK** nga ginagamit sa paturagas nga pagpangistraping ug pagpamomba sa mga sibilyang komunidad.

#MaharlikaInvestmentScam

nag-trend sa *social media* niadtong **Mayo 31** samtang ginaratsada sa Senado ang sugyot balaodnon alang sa pagtukod sa maanomalyang **Maharlika Investment Fund.**

Hulyo 1989

ulahing adunay nabalaod nga **dugang-suhulan.**

Natukmod kanhi ang kongreso nga itanyag atubangan sa dagkung protesta sa gatusan ka libong mamumuo ug ilang mga unyon.

Pag-antus sa pribatisadong transmisyon sa kuryente

Samtang nag-antus ang katawhang Pilipino sa palyadong serbisyong transmisyon sa kuryente ilalum sa National Grid Corporation of the Philippines (NGCP), mikita man og daku ang mga upisyal niini.

Niadtong Mayo 8, doble init ang nasinati sa mga residente sa Metro Manila, mga kasikbit nga prubinsya ug pipila ka lugar sa Visayas sa pipila ka oras nga malukpanong *brown-out* tungod kay palpak ang mga *grid* (sistema sa mga kable ug linya sa kuryente) sa NGCP. Matud sa kumpanya, nagkulang ang suplay sa kuryente tungod kay naguba ang lima ka grid niini ug mihinay ang andar sa lain pang tulo. Dakung perwisyo kini sa gatusan ka libong Pilipino. Sa Metro Manila pa lang, apektado ang 300,000 ka konsyumer.

Kita samtang nag-antus ang katawhan

Gitukod ang NGCP niadtong 2009 aron himuong pribado ang operasyon, pagmantine ug mga kabtangan sa National Transmission Corporation, usa ka *government-owned and -controlled corporation*. Kabahin kini sa Electric Power Industry Reform Act (EPIRA) nga gibalaod niadtong 2001.

Gibaligya sa kanhing rehimeng Arroyo ang NGCP sa konsorsyum nga gilangkuban sa Monte Oro Grid Resources nga kontrolado karon ni Henry Sy Jr, ug Calaca High Power Corporation nilang Robert

Coyiuto Jr ug Pedro Goza. Gipalit ang 40% nga sosyo sa NGCP sa State Grid Corporation of China, kumpanyang gipangiyahan sa China. Gitanyagan ang NGCP og 25 katuig nga konsesyon ug 50 ka tuig nga prangkisa. Nagbayad ang konsorsyum og \$3.95 bilyon sa estado, nga paspas nga nabawi sulod lamang sa upat ka tuig. Pagka 2015, kapin doble na sa orihinal nga puhunan ang kita sa kumpanya.

Sa pagdungog sa senado, nasuta nga mikabat sa ₱286 bilyon ang kita sa NGCP gikan 2009. Ang ₱208 bilyon niini gihatag sa mga *shareholder*, ug wala gibalik aron palambuan ang imprastruktura sa transmisyon. Midaku ang kita sa kumpanya tungod sa kataas sa singil niini sa serbisyo.

Bag-o lang, gitaho sa Energy Regulatory Commission ang pagkatang-gong sa 72 ka proyekto sa NGCP alang sa paglambo sa serbisyo, lakip ang 33 nga anaa sa Luzon, 19 sa Visayas, ug 14 sa Mindanao. Gawas dinhi, unum sa 16 ka mga proyektong pang-enerhiya nga giila niini isip adunay "nasudnong importansya" ang wala nahuman sa korporasyon. Luyo niini, kabahin na ang maong mga imprastruktura sa ginakolekta sa NGCP sa "transmission charge" sukad 2020 ug ginasingil sa mga konsyumer.

bahin sa sektor sa kuryente. Ilalum sa EPIRA, dakung bahin sa serbisyo sa kuryente, gikan produksyon, transmisyon hangtud distribusyon ang gunit sa mga pribadong negosyo.

Sa subsektor sa produksyon sa kuryente, naghari ang kumpanyang San Miguel Corporation, nga gipangiyahan ni Ramong Ang. Gunit sa kumpanya ang 20.76% sa subsektor sunod ang Aboitiz Power Corporation sa pamilyang Aboitiz nga adunay 17.67% ug FirstGen Power Corporation ni Federico R. Lopez nga may 14.12% nga kontrol sa merkado.

Niadtong 2022, nagdeklara ang San Miguel Global Power Holdings Corp, subsidyaryo sa SMC sa kuryente, og netong kita nga ₱3.1 bilyon. Samtang, gideklara sa APC ang 32% nga pagdaku sa netong kita niini ngadto sa ₱27.5 bilyon.

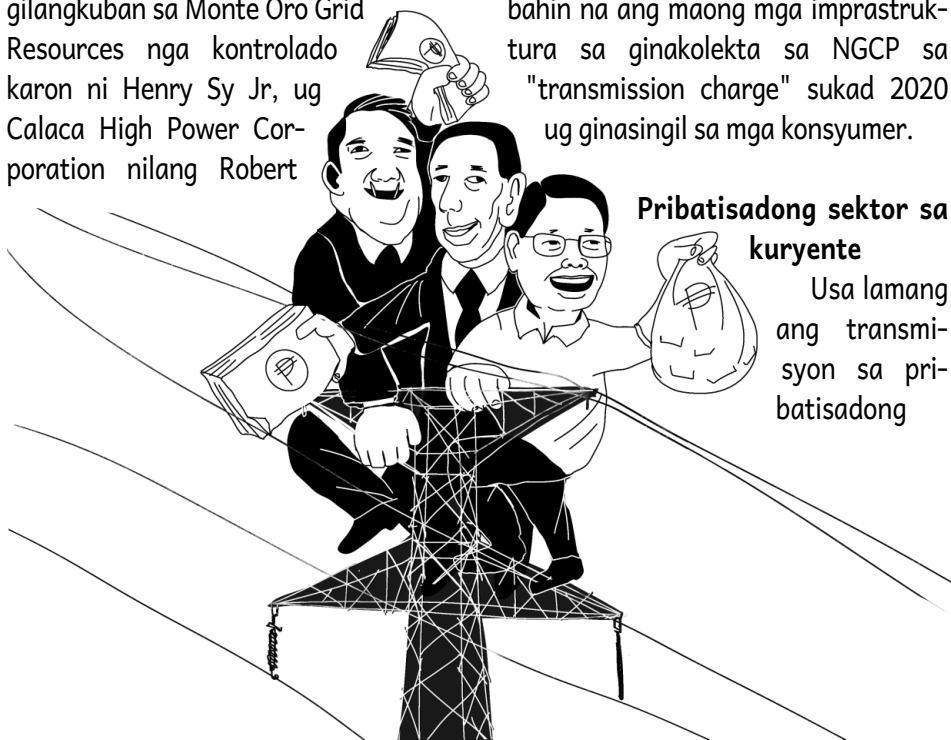
Dominado usab sa Meralco, gipangiyahan ni Manny V. Pangilinan ug pamilyang Lopez, ang sub-sektor sa distribusyon sa kuryente. Niadtong 2022, midaku og 21% ang netong kita sa kumpanya gikan ₱23.5 bilyong ngadto sa ₱28.4 bilyon. Ginahakop sa kumpanya ang halos 6.5 milyong kostumer sa tibukok nasud samtang adunay mga pribadong kumpanyang nagakontrol sa distribusyon sa ubang mga rehiyon.

Dihang gibalaod ang EPIRA, gisaad niini ang pagtanyag og barato ug masaligang kuryente. Human ang kapin duha ka dekada, nagkamahal ang singil ug palpak ang serbisyo sa kuryente.

Kung ikumpara niadtong 2001, midaku og halos 200% ang singil sa kuryente nga ₱5.76 kada kWh ngadto sa ₱11.4929 kada kWh karon Mayo 2023. Sa ulahing tantya niadtong Disyembre 2021, lakip ang Pilipinas sa pinakamahal ang singil sa kuryente sa Southeast Asia. Sa datos niadtong 2022, mas mahal usab ang singil dinhi (\$0.173 kada kWh) kumpara sa kalibutanong abeyeds nga \$0.168 kada kWh. AB

Pribatisadong sektor sa kuryente

Usa lamang ang transmisyon sa pribatisadong

Twisyon sa kolehiyo, padayong mitaas

Misangko gikan 2% hangtud 10% ang tantos sa pagsaka sa twisyon ug uban pang balayronon (Tuition and Other Fees Increase o TOFI) sa mga gisumiteng petisyon sa mga pribadong unibersidad sa Commission on Higher Education (CHED) alang sa tuig 2023-2024. Kung aprubahan, mopatong kini sa kanhi nang bug-at nga palas-anon sa mga estudyante ug ginikanan.

Anaa sa abereyds nga ₱130,000 ang gikinahanglan kada tuig aron makapaeskwela og usa ka estudyante sa kolehiyo. Dili maigo bisan pa og igahin dinhi ang tibuok tuig nga kita (₱120,000) sa ordinaryong mamumuong nagadawat og minimum nga suhulan. Adunay mga banabana nga mikabat sa ₱2 milyon ang kinahanglang gastuhon aron makahuman sa usa ka 4-ka-tuig nga kurso sa kolehiyo sa mayor nga mga unibersidad sa nasud.

Dakung bahin sa gasto sa edukasyon ang bayad sa twisyon, nga walay pugong nga nagkamahal sa milabayng mga tuig. Niadtong akademikong tuig 2017-2018, nagpatuman og taas-twisyon sa 262 ka eskwelahan ug gipatas-an ang singil sa uban pang mga balayronon sa 235 ka institusyon. Ang abereyds niadtong mga tuiga mokabat og 6.69% o ₱86.68 kada yunit nga pagtaas. Bisin niadtong panahon sa pandemya (2021-2022), 56 ka eskwelahan ang gitugutan sa CHED nga magpataas og twisyon (gibanabanang anaa sa 4.74% o ₱29.15 kada yunit) ug ubang balayronon (10.61% o ₱50.51).

Sagad nga ginahimong rason sa mga unibersidad sa pagtaas mao ang kinatibuk-ang pagsaka sa presyo sa mga palaliton ug alang sa sweldo sa mga magtutudlo ug uba pang empleyado. Apan ang tinuud, gipatas-an ang twisyon ug uban pang balayronon sa ngalan sa ganansya.

Niadtong Mayo 30, pananglitan, gideklara sa Centro Escolar Univer-

sity nga misaka og 64% ang netong kita niini gikan ₱116 milyon ngadto sa ₱332 milyon gikan Pebrero 2022 hangtud Pebrero karong tuiga. Ang maong kita ginabahinbahin sa unibersidad sa mga *shareholder* (may sosyo) niini sa porma sa dibidendo. Gipanghinambog sa eskwelahan nga ang kita naggikan sa pagtaas sa twisyon ug uban pang balayronon, nga mikabata og ₱120,000 kada semestre. Nagpetisyon ang CEU sa 4% nga pagsaka sa twisyon para sa 2023.

Misaka usab og 55.72% ang netong kita sa Far Eastern University niadtong 2022 ngadto sa ₱1.538 bilyon. Luyo niini, nagpetisyon kini alang sa 4% nga pagsaka sa twisyon alang sa tuig 2023. Ang FEU gipangulohan ni Aurelio Montinola III, usa ka negosyanteng kanhing hepe sa Bank of the Philippine Islands.

Tungod sa labing taas nga gastos sa edukasyon, labaw nga nalimita ang akses sa kabatan-onan sa edukasyon. Narekord sa World Bank niadtong 2021 nga sa matag 10 ka kabatan-onang nagatungha sa elementarya, usa lamang ang nakahuman sa kolehiyo.

Isip tubag, nagprotesta ang gatusan ka estudyante niadtong Abril 28 sa CHED aron pugngan ang pagtaas sa twisyon ug uban pang balayronon. Ilalum sa bandila sa Rise for Education (R4E), alyansa sa mga estudyante nga nakigbisog alang sa ilang katungod sa edukasyon, gikundena nila ang pagkahakog sa tubo sa mga kapitalista sa sektor sa edukasyon ug ang CHED isip “business partner” niini.

Dugang-singil sa pangpublikong unibersidad

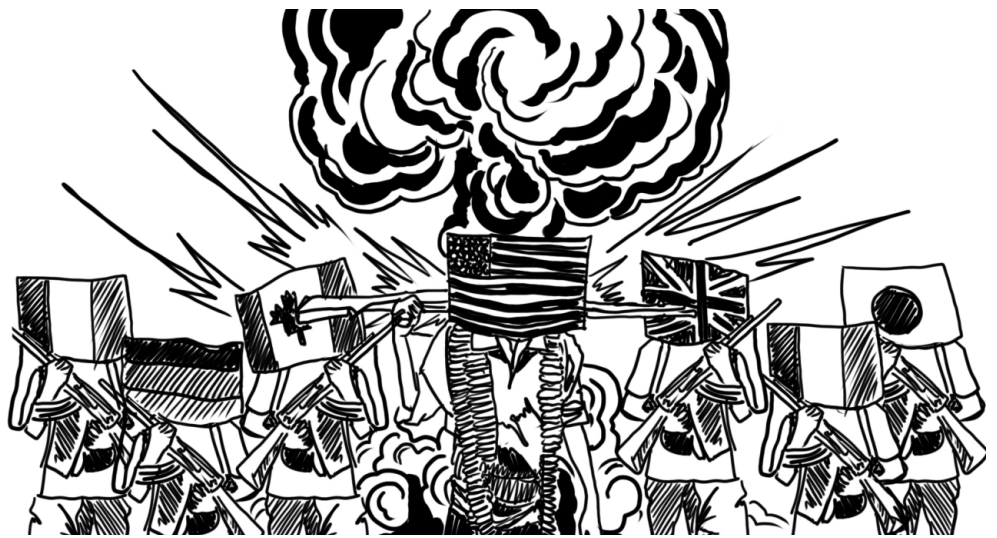
Sa katapusan sa moratorium sa TOFI sa mga pangpublikong unibersidad, subli nang pagatugutan sa guberno ang mga *state universities and colleges* (SUCs) ug *local universities and colleges* (LUCs) nga patas-an ang mga balayronon. Buut pasabot, manginahanglan kini og dugang-pondo gikan sa guberno aron langkuban ang dugang balayronon sa mga estudyante sa epekto sa Free Tuition Act.

Tungod kulang sa pondo ang edukasyon, pagatukmuron sa guberno ang mga pangpublikong unibersidad sa dalan sa pribatisasyon ug pagpatuman sa “income generating schemes” sama sa *socialized tuition* ug pagpagamit sa mga yuta niini sa pribadong negosyo. Dili usab layong kibhangan ug mahimong limitado ang pagatugutang makasulod sa mga pangpublikong unibersidad aron mopahaum sa nagkagamay nga badyet.

Ang pagpasagad sa estado sa edukasyon nagasugnod sa malukpanong kasuko sa mga kabatan-onan sa tibuok nasud ug nagatukmo kanila sa dalan sa hiniusang pagsukol aron depensahan ang ilang katungod sa edukasyon. Nakapuntang ang ilang kasuko sa rehimeng Marcos nga maoy nag-unang babag karon sa pag-asdang sa tinuod nga nasudnon, syentipiko, ug makamasang edukasyon alang sa tanan. **AB**

G7 sa Hiroshima, pagpanulsol og gyera sa Asia-Pacific

Gisugat og protesta sa pagpanguna sa International People's Front, International League of Peoples' Struggle ug uban pang alyado niining mga grupo ang nahitabong tigum sa mga lider sa mga nasud ilalum sa Group of 7 (G7) niadtong Mayo 19 hangtud Mayo 20 sa Hiroshima, Japan.

Usa ka porum ang gilunsad sa mga anti-imperyalistang organisasyon sa Kyoto, Japan niadtong Mayo 18. Didto, gibutyag ang pagmaniobra sa US ug uban pang dagkung nasud aron pakusgon ang *proxy war* batok sa Russia ug babagan ang gipasasan nga militarisasyon sa Asia-Pacific aron hagiton ang China.

Panawagan sa mga grupo nga pakusgon ang pagsalikway sa G7 isip usa sa adunay dakung papel sa estratehiya sa imperyalistang US sa pagpanulsol og gyera sa lain-laing bahin sa kalibutan. Ginapatumang kinini sa US pinaagi sa pagtukod ug pagpalapad sa mga base militar, pagpadaghan sa armas nukleyar, ug pagpalig-on sa mga dili patas nga mga kasabutan sa seguridad.

Gipangulohan ang G7 sa US ug gilangkuban sa dagkung kapitalistang nasud sama sa United Kingdom, Canada, France, Germany, Italy ug Japan. Ginapahigayon kini kada tuig aron konsolidahon ang

maki-US nga pundok sa mga imperyalistang nasud ug himuon ang mga palisiya aron pahugton ang kontrol sa pulitika, ekonomiya ug militar sa tagsa-tagsa nilang mga semikolonya.

Militaristang adyenda

Nag-una sa adyenda sa gilunsad nga tigum sa G7 ang *proxy war* sa US batok sa Russia sa Ukraine ug pagpanulsol og gyera sa China.

Sa Ukraine, krusyal ang ayudang militar ug pinansyal sa G7 aron palungtaron ang gyera sa kaulautan dili lamang sa katawhang Ukrainian apan lakip na sa katawhan sa tagsa-tagsa nilang mga nasud. Luyo sa nagkataas nga pangkalibutang implasyon ug mga pangayo alang sa subsidyo ug dugang-suhulan sa ilang mga mamumuo, nahimopa sa mga presidente sa G7 nga maggahin og \$115 bilyong ayuda alang sa Ukraine aron ipadayon ang gyera.

Gipahigayon ang tigum sa G7 sa gambalay sa padayon nga pagpangandam sa US sa teatro sa gubat sa Asia kontra China. Kabahin niini ang aktibong pagpusisyon sa US sa mga tropa ug armas ug ginabutang ang sistema sa mga misayl sa giila niining "First Island Chain."

Ang paglunsad og tigum sa G7 sa Hiroshima, pagsuporta sa papel sa Japan sa nagkagrabeng militarismo sa rehiyon. Sama sa US, ginagamit niini ang "hulga" sa China ug North Korea aron pakusgon ang kaugalingong gahum militar. Kanhi lang, gidoble niini ang badyet sa depensa aron magpadaghan og armas ug pakusgon ang armadong hukbo, sukwahi sa pagbawal sa konstitusyon niini. Nagduso kini og mga kasabutang militar sa lain-laing nasud sa Asia alang sa pagdeploy og tropa ug armas. Lakip dinhi ang pagduso og kaugalingong Visiting Forces Agreement alang sa paggawas-sulod sa mga tropa niini sa Pilipinas.

Aron iduut ang China, giduso sa G7 nga "walay basihang ligal" ang malukpanong pagpangangkon sa China sa South China Sea ug ginatukmod ang pag-ila sa UNCLOS ug desisyon sa Arbitral Tribunal niadtong Hulyo 12, 2016 nga pabor sa Pilipinas. Gibabagan niini ang militarisasyon sa China sa rehiyon, apan walay gisulti kalabot sa nagkadakung presensyang militar sa US sa porma sa paglawig sa mga barokong iggugubat, ug paglunsad og mga *war game* kauban ang mga alyado niining nasud.

2 ka tropa sa 91st IB, napatay sa isnayping sa BHB-Aurora

DUHA KA TROPA sa 91st IB ang napatay sa operasyong isnayp sa Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Aurora niadtong Hunyo 3, sa alas-9 sa buntag sa sapa sa Diamuloc sa Barangay Punglo, Maria Aurora, Aurora. Sa paspas nga pagtaho sa masa nga adunay operasyong kombat ang militar, dihadhang nakaposisyon ang mga Pulang manggugubat ug naigo ang nag-operasyong mga tropa.

Matud sa yunit sa BHB, "ang masa usab ang yawe aron matun-an sa mga kauban ang tereyn ug posibleng ruta sa operasyon. Nagpamatuud kini sa walay kamatayon nga paghigugma ug pag-amuma sa masa sa hukbong bayan."

Sa kapakyasan, paturagas nga namusil ug nagpabuto ang militar sa lugar human ang insidente.